

סרטים

רקויאם למערב

פרא מיני אלף (אופיר, תל-אביב; ארצות-הברית) הוא מערבון מודרני שאינו כפוף עוד לחוקים הקלאסיים של המערבונים, פרט אולי לחלוקת העולם לשני סוגי בני-אדם: טובים מאוד ורעים מאוד.

להאד (פול גיומן), גיבור העלילה, בנו של בעל-חיה מזדקן (מליון דוגלאס), אין יותר סוסים לרכב עליהם. תחתם הוא רוכב על נשים בדהירה מהירה לא פחות במקום לגדל קרני שחורים, הוא מצמיח קרניים ל-גברי העיירה הקרובה, ומאחר שלא נשאר לו עוד אינדיאנים או שודדים נועזים להלחם בהם, הוא נלחם באותה אכזריות באביו הזקן, שריד הדור הקודם, עד שהוא מביאו אל סף הקבר.

האד נותר זה? הסרט המבוסס על ספרו של לארי מקמורסי, בבימוי של מרטין רייט, מנסה להציג ניתוח כמעט פסיכו-אנליטי של שקיעת המערב, המתגלם בדמותו של אותו בוקר נוקשה האד. האד סובל מתסביך אדיפוס קיצוני, שאינו מופנה ודוקא אל אביו באופן אישי. זוהי שנאת-אב המתפרשת כשנאה למסורת ולמורשת המערב ה-פרוע, שעם כל פראיותו היו גם בו חוקי מוסר.

האד אינו אנטי-מוסרי. הוא משוטט חסר מוסר. לך יש מספיק מוסר בשביל שניגו, הוא מטיח כלפי אביו הזקן, סמל הבוקר הרומאנטי, הקשור לאדמתו ולבקר, מעדיף לרדת מנכסיו מאשר להתיר קידוח בארתי-נפט שחתרו.

הסרט יותר כמעט לגמרי על מרבית ה-סממנים הסנסציוניים הנמצאים ביצירה הספ-רתית. במקור הכתוב מצבע האד מעשה אדיפוס מושלם, הורג את אביו ואונס את מנהלת משקי-הבית הכושית, בה הוא מוצא תחליף לאם. בסרט מה האב בתאוונה, ואילו נסיון האונס של מנהלת משקי-הבית הלבנה (פטריון ניל) נכשל בשל התערבותו של בן-היאחז הצעיר של האד (ברנדון דהיוילד) התושק באשה הבוגרת באותה מידה כמו אחיו, רק עם קורטוב ועיר נוסף של מוסריות.

במקום סממנים דרמטיים אלה העדיף מרטין רייט להתרכז בבנין קולנועי מרשים של אורה, המוכיחה את אורית הדרום ה-דוער במחוזותיו של טנסי ויליאמס, ובעיצוב מושלם של הטיפוסים.

כל אחד מארבעת בעלי התפקידים הרא-שיים מגלם דמות שאפשר לייחס לה סמליות כל-אמריקאית, דבר המוציא את הסרט מתחום המערבונים והופך אותו ליצירה בעלת משמ-עות רחבה יותר, שניתן לראות בה תיאור ביקורתי של התנוונות החברה האמריקאית. הדור הנועם התוסס את מקומם של הזקנים האידיאליסטים הוא ממוסחר, הולל, מופרע מין וטורף עול באותה מידה שהוא חסר ערכים.

דמותו של המאם, סמל החברה האמרי-קאית שקבעה את יחודה הסוציולוגי ואת גיבושה המשפחתי, אינה קיימת עוד. תחתיה קיים תחליף מנין פרוץ ומגרה הבא לניו ביטוי בדמות הנסלאה אותה מציגה פטריון ניל.

ברנדון דהיוילד הצעיר, המייצג בסרט את דור ההמשך השלישי, הנקרע בין אהדתו לדור הזקן ותשוקתו להידמות לדור ה-קודם לו, מציג אף הוא משחק מעולה ו-כובש לב.

פרות לקבר-אחים. שקיעת המערב אינה מתבטאת רק בהתנוונות אנשיו. התו-צאה הכרתית מכך אינה מאחרת לבוא. עזר הבקר הענק של הומר הזקן נתקף ב-מחלת הפה והסלפיים. באחת הסצנות הער-משניות ביותר של הסרט, מוצא העזר כולו להורג, נקבר בקבר-אחים. המוהיקני האחרון של חלוצי המערב, נקבר אף הוא כשאר בני דורו.

כל מה שנשאר במערב הם מגדלי-קידוח, מכוניות קאדילאק מפוארות, הרבה שחיתות מינית וקהות רגשית מוחלטת. איש אולי תקוה בדור הצעיר שיתקומם נגד אלה, מרלון דהיוילד, מחתיר על ה-עושר ויוצא לנדוד ולחפש את טעם החיים שאבד במערב.

רובינא ושורץ בסידני לטון-מישנה בצה"ל

גיטה אלמגור בנוד מגרסה גארבו

ספורט

כדורגל

אותה נבחרת בשניו אדרת

שבוע אחר בלבד אחרי שהנבחרת נחלה הסדר מביש לקבוצת התחתית של הליגה ההולנדית, פטרסה, עלתה נבחרת כמעט שו-נה לגמרי להתמודד נגד נטבורג השבדית, הפסידה בתוצאה 0:1.

המאמן האנגלי החדש, ג'ורג' אינסלי, שינה את ההרכב בצורה קיצונית, ניסה שקנים והכליל בסגל כדורגלנים חדשים. אך אלה לא יכלו לתקן את הרושם העלוב שיצרו קודמיהם שבוע קודם לכן.

לא היה זה בגלל שגיאה טאקטית של ניהול המשחק, או הרכב בלתי מוצלח. לא היה זה גם יום של חולשה מקרית. להיפך, דקא השבדים הופיעו למשחק בחוסר רצון בולט לשחק, מתוך אישיות, כאילו השלימו מראש עם העובדה שלסגל נבחרת ישראל מותר להם להפסיד ולכן אין צורך במאמץ.

מול קבוצה חיחרת כזו היה כדורגלני יש-ראל ממש חסרי אונים. הם נראו קבוצת טירונים המשחקת בשכונה משחק חובבני. פה ושם התגלו כמה ניצוצות של כישרון אישי, כמו אצל השוער יצחק ויטסקר (אחיו של השוער החתיק) והחלוץ הנתוניתי ה-צעיר מרדכי שפיגלר. אך סיכום משחק ה-קבוצה הציג אותה כקבוצת אנטי-כדורגל.

הכדורגלנים הישראלים התגלו כחסרי כו-שרגוני בצורה המעוררת ממש רחמים, כ-מכוונות בקועות חסרות-ראש, כנטולים כל הכשרה בסיסית המינמאלית.

הכשרה כזו היא לאינסייט. היתה זו התוצאה ה-ברורה של תקופת גיולה מאגני. כשהיה עדיין מאגני בארץ, יכול היה לחפות על פעולת ההרס, שביצע כדורגלני ישראל ב-משך שנים. בעזרת תירוצים שונים ולעיתים בניהול טאקטי גאוני של משחק. אך עתה, משחשלק, הבשילו פירות הונחתו והשחת-תו והתגלו בכל קלונם. מעולם לא ניצבו כדורגלני ישראל בשפל המדרגה כפי שהיו בעונה בינלאומית זו.

המדינה שבמצב זו לא היה עצם הגילוי, אלא הסימנים שתקופת אינסלי עלולה להיות המשכה של תקופת מאגני. מיום ליום הסי-תבר יותר ויותר שאינסלי אינו אלא כובה, שבוי בידו האיש החינק של ההתאחדות ל-כדורגל, צבי (האיש בעל הצלקת) כרים, אותו מגדיר אינסלי עצמו כ„אחד משלושת מומחי הכדורגל הגדולים בעולם“.

הסיתרון למצב המשפיל אינו במציאת מאמן טוב או מצויין, אלא בהחלפת השיטה של ניהול חיי הכדורגל בארץ על-ידי עסקני ההתאחדות לכדורגל. מיתרון זה לא ימצא בתקופת אינסלי, המאמן המאומן על-ידי העסקנים.

תצוגת אופנה ישראלית. „סגן-מישנה אילנה רובינא“, נאמר עליה, „היא אחת מזמורות הצמרת, הדוגמניות וכוכבות הקולנוע של ישראל. היא הוסיפה את הצבא לרשימת ה-קאריירות שלה במשך שתי שנות אימוניה הצבאיים.“ גילה אלמגור, שהגיעה ה-שבוע ארצה כדי להשתתף בסרטו של אפרים קישון סאליח שבתי, נראתה שו-נה מדמותה המוכרת. בשבתה על מזודותיה בנמל-התעופה בלוד, דמתה בצורתה ה-גרת ומשקפי השמש שלה לשחקנית גרטה גארבו. אחרי שהצייר נחום גוטמן גילה כי כפילו, שבגללו מעירים אותו בל-צלי טלפון בללות, הוא הצלם גוטמן, החליטו השניים על מיבצע משותף: הוצאת ספר של ציורים וציילומים. התי-אטרון החיפאי הציג לאחרונה 16 הצגות של מעגל הקיר הקאוקאזי באולם היכל בסתת-תקה. מיד לאחריו מציג הקאמרי באותו מקום את הבובה ה-17. אמר על כך השחקן החיפאי אילן דר: „מול שלא הצגנו 20 הצגות. הם היו מציגים אז את הבובה ה-21.“

פסוקי השבוע

- שמעון פרס, סגן שר-הבטחון: יבוא יום וכל מחנות צה"ל יהפכו ל-מוזיאונים!
- הרבי מגור על מהומות השבת: „זאת דחיקת בעיית השבת לסימטא צרה.“
- ח"כ אנורת ישראל שלמה לורנץ: „המתתיינים של או היו צדיקים בהשאה לחברי מפ"ם של היום.“
- ח"כ מק"י משה סנה: „יש לי הרבה יותר משותף עם חבר הכנסת אינא (דתיים לאומיים) מאשר עם אפיקורס בור-גני, אשר ממנה את עצמו פרופסור וה-מפרסם מאמרים בעד מהירות זיון אטומי.“
- ח"כ יעקב כ"ץ, מפועלי-אגודת ישראל: „היום מכניסים כל דבר כמצפון. אולי גם ההשתוללות סביב קליף ריצ'ארד, של המוני בני-נוער שהשתגעו בצורה שלא היתה כמוה בעולם, גם היא כבר מצפון.“
- ח"כ מפ"ם ויקטור שפיטוב: „גאום סגן שר-הפנים היה יותר מדי היס-טרי מכדי שאכנה אותו גאום תיאטרלי מסוכן.“
- העתונאי בועז עברון, במאמר על חיסול בתי-קברות מוסלמים בישראל, ויהודים בירדן ובצ'כיה: „אצלם זו אנטי-שמיות. אצלנו זה פרוגרס.“
- עו"ד שלמה בהר-צידון: „קרה דבר בפינתקדם זו הנקראת ישראל. יהודים רבים, לשעבר תושבי ארצות האיסלם, הצ-טרפו לצברים ולתושבים הערביים וביחד החזירו לארץ זו את צורתה המזרחית.“
- היומון „הארץ“: „הובע חשש שהסינים פועלים ליצירת תאים מחתרתיים בתוככי מקי“.

אנשים

סוכריות לשרים

ידיעה שהגיעה מכוון, סיפקה השבוע חומר לעריכת מחקר השוואתי בין חילופי-הממש-לות בישראל ובמערב-גרמניה. הידיעה: אחי-רי שבמשך כל תקופת כהונתו אסר ה-קאנצלר הזקן קונראד אדנאור על חברי ממשלתו לעשן בישיבות הממשלה, פתח יורשו, לודוויג ארדהארד, את ישיבת-הממשלה הראשונה שלו במעשה הפגנתי: הוא הציג סיגאר עבה. ואילו בישראל, בה לא הירשה דויד בן-גוריון לחברי הממ-שלה לעשן בישיבות, השאיר יורשו, לוי אשכול, את האיטור בתוקפה, מאחר שגם הוא אינו מעשן. אנב: מביין 15 שרי ישראל, רק שלושה מעשנים: גולדה מאיר, ז"ל, מן ארן ויוסף אלמגור. עליהם להתא-פק, להסתפק בסוכריות — או לצאת למס-דרון למציצה דחופה. שריד אחר הוציא פת בן-גוריון עדיין מהלך אימים כחי ה-ציבור בארץ. בכנס עולי קוצ'ין, שנערך לא-מכבר, נקרא ח"כ מפאי אברהם הרצי-פלד לשאת את דברו. קרא לעומתו ביג, שנכח במקום: „מתי כבר יהיה לך שם עברי? אמר לו הרצפלד: „נתת לי כבר פעם יד שלא תשאל אותי יותר על כך.“ אבל בן-גוריון לא ויתר: „אף פעם לא אש-לים עם שם לא עברי!“ בדין שנערך השבוע בכנסת סביב ההצעות לסדר-היום בעניין מהומות השבת בירושלים, הוכר ח"כ מפ"ם ויקטור שפיטוב את הכינויים בהם פונים קנאיהדת את השרים: „גא-ציום! פרנקים!“ בסענו: „זו דוגמה מצוינת ל-זיום לעמותו של המשטרה, בכור שיטרתית: „תגיד להם שהרמב"ם היה פרנק!“ הזכיר לשיטרתית ח"כ מפ"ם ישראל ברזילי: „מה אתה רוצה, הם גם נגד הרמב"ם!“ למבקר המדינה דר-יצחק נבנצאל יש שחביב פרטי, זכר ל-מים בהם היה נשיא החעדה לפיתוח ירוש-לים. במסיבות דיפלומטיות ואירועים חב-רתיים אחרים הוא נוהג להיכנס בשיחה עם תל-אביבים, להזכיר להם שעליהם לעבור לירושלים. שמע אותו נשיא בית-המשפט העליון, השופט יצחק אולשן, והעיר לו: „מה אתה רוצה? הקהילה הירושלמית ה-גדולה ביותר נמצאת דווקא בתל-אביב.“ פרט מעניין הוא ששנייה חרש של התאח-דות בעלי-התעשייה, אגוסטו לוי, אינו בעלת-עשייה כלל. אגוסטו הוא מנהל חב-רות, שהתקבל להתאחדות כחבר-כבוד בל-בד. שני חברי-הכבוד היחידים של התאח-דות, מלבדו, הם משה שהם, מייסד ה-התאחדות, ואלכסנדר זיסל מאכט, ל-שעבר מנהל בנק ישראל לתעשייה. הדי-מת אילנה רובינא זוכה לפרסומת בלתי רגילה באוסטרליה, שם היא מסיירת עם ה-דוגמנית שמעונה שורץ במסע של